

ті тварини, в генотипі яких частка крові 5/8, 3/4 та 7/8 по голштинській породі. Вони в усі вікові періоди були більш високорослими, мали на 4–5% більшу живу вагу порівняно до інших генотипів (50% від розведення “в собі”, 56% та 87% ГФ).

Помісей з 5/8 та 3/4 частки ГФ можливо отримати шляхом використання декількох схем парувань, але найкращі первістки одержані від розведення цих генотипів “у собі”, як за типом тілобудови, так і за молочною продуктивністю.

У первісток висота в холці коливається від 131,8 до 132,4 см (+ 6-7см), висота в крижах – 134,6 – 136 см. Перевага по широтним промірам також властива тваринам вищенаведених генотипів: ширина грудей в них становить 35,8 – 36см (+ 4,8 см), ширина в клубках – 44 – 46 см. Вони мають більш довгий тулуб, добре розвинену задню частину тіла, міцний костяк.

Вим'я у 96 % первісток, одержаних від розведення “в собі” 5/8 та 3/4 - кровних батьків, чашовидної та ванноподібної форми, добре розвинуте, швидкість молоковіддачі – 1,82 т/хв. Жива маса на другому місяці лактації становить 491,8 – 498,6 кг, що на 25–30 кг більше, ніж у одногенотипних ровесниць, одержаних за іншими схемами парувань. Чим більше в генотипі корів частка голштинської породи, тим гірші показники відтворювальної здатності, особливо на рівні годівлі 40 ц к. од. за рік: тривалість сервіс-періоду збільшується з 129–134 до 180–220 днів, міжотельного періоду – з 407,3 до 459–505 днів. Особливістю висококрівних голштинських помісей є скорочена охота зі слабким проявленням її ознак. Це також негативно впливає на рівень відтворення стада.

Найвищий надій одержано за 305 днів лактації також від первісток 5/8 і 3/4-кровних від розведення “в собі”, це відповідно 3485 і 3280 кг молока. Корови від інших варіантів підбору мали меншу продуктивність: від ♀ ½ х ♂ ¾ ГФ – на 701 кг, від ♀ ¾ х ♂ ½ – на 902 кг ($p < 0.01$).

Таким чином, на II – III етапах схрещування при створенні консолідованого стада чорно-рябої породи в умовах Луганської області доцільно використовувати вітчизняних бугаїв 5/8- та 3/4-кровних за голштинською породою, оцінених як поліпшувачі.

УДК 636.1.082:575

Л.В.ОСАДЧА*

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРІД КОНЕЙ ЗА ГРУПАМИ КРОВІ

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Для підвищення ефективності племінної роботи в конярстві необхідно використовувати генетичні методи оцінки племінних тварин. Генетичний аналіз популяцій дозволяє деталізувати уявлення про ступінь консолідації та диференціації груп тварин, про напрямки змін що відбуваються в них.

З метою генетичної оцінки племінних ресурсів порід коней був проведений їх аналіз за D-системою груп крові. Досліджувалися такі породи: чис-

* Науковий керівник – доктор с.-г. наук Б.Є.Подоба

токровна верхова (n=43) Онуфрївського кінного заводу, російська рисиста (n=34) Київського іподрому, українська верхова (n=17) Лозівського кінного заводу, гуцульська (n=44) Закарпатської та Івано-Франківської областей, торійська (n=21) Волинської області, новоолександрівський ваговоз (n=71) Дібрівського та Ягільницького кінних заводів і шетлендський поні (n=18) Національного аграрного університету.

Встановлено (табл.), що розподіл частот деяких алелів D-системи має породоспецифічний характер. Так, алель D^{dghm} високу частоту має у ваговозів, поні, гуцульських та торійських коней і відсутній у коней верхових порід, алель D^{cfk} – притаманний лише коням гуцульської породи, алель D^{bcm} – досить високу частоту має у коней верхових порід, алель D^{cegm} з найвищою частотою зустрічається у коней чистокрової верхової породи.

Серед досліджених порід найнижчою консолідованістю характеризується гуцульська порода – коефіцієнт гомозиготності (Ca) = 0,1909. Найвищий рівень гомозиготності і найбільшій алелофонд за D- системою властивий торійській породі (Ca = 0,3459) та шетлендським поні (Ca = 0,2901), що може обумовлюватися малочисельністю та ізольованістю популяцій; а також українській верховій породі (Ca = 0,3253), що пов'язано з невеликою кількістю протестованого поголів'я та їх спільним походженням.

Генетична структура порід коней за D-системою груп крові

Алелі D-системи	Чистокровна верхова n=43	Українська верхова n=17	Російська рисиста n=34	Гуцульська n=44	Новоолександрівський ваговоз n=71	Шетлендський поні n=18	Торійська n=21
Ad	-	-	0,0588	0,0568	0,2746	0,3611	-
Bcm	0,1977	0,1471	0,0882	0,0568	0,0563	-	0,0952
Cgm	0,2674	-	0,4265	0,1477	0,0563	0,0555	0,1190
Cegm	0,2209	0,0882	0,0294	0,0568	0,0563	-	-
Cfm	-	-	-	0,0114	-	-	-
De	0,2326	0,2059	0,1912	0,1250	0,1268	0,3056	-
Dk	0,0814	0,5000	0,1324	0,2046	0,0142	0,0278	0,3095
Dfk	-	0,0588	0,0588	0,0227	-	-	-
Dghm	-	-	0,0147	0,3182	0,4155	0,2500	0,4763
Ca	0,2201	0,3253	0,2517	0,1909	0,2738	0,2901	0,3459

За індексами схожості та генетичними дистанціями найбільша схожість і відповідно найнижча дистанція спостерігаються між торійською та гуцульською породами, російською рисистою та чистокровою верховою, ваговозом та поні, а також між ваговозом та гуцульською породою. Найвищий ступінь диференціації та найменша схожість виявлені між українською верховою породою та поні, українською верховою та ваговозом, між чистокровою верховою та торійською, а також між чистокровою верховою породою та ваговозом.

Таким чином, досліджене поголів'я коней різних порід характеризується певними особливостями розподілу алелів D-системи груп крові.